

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:
G r Ŗlerinizi duzenleme@bddk.org.tr adresine e-posta ile iletebilirsiniz

SİSTEMİK ÖNEMLİ BANKALARCA HAZIRLANACAK ÖNLEM PLANLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu YönetmeliĐin amacı, Kurulca sistemik önemli olarak belirlenen bankalarca önlem planlarının konsolide olarak hazırlanmasına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 66/A ve 93  nc  maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

a) Banka: 23/02/2016 tarihli ve 29633 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sistemik  nemli Bankalar Hakkında YönetmeliĐin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde tanımlanan bankaları,

b) Grup: Banka ile bankanın finansal kuruluş niteliğinde olan ve finansal kuruluş niteliğinde olmayan bağlı ortaklıkları ile iŐtiraklerini,

c) H kim ortak: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan hâkim ortağı,

ç) Kanun: 5411 sayılı Bankacılık Kanunu,

d) Kritik fonksiyonlar: Bankanın aktif büyüklüğü, karmaŐıklıĐı, yurtiçi ve yurtdıŐı finansal kuruluşlarla bağlantılığı ile ilgili faaliyetin pazar payı dikkate alındığında, kesintiye uğraması durumunda ikame edilememesi nedeniyle finansal istikrarın devamlılığı için gerekli olan hizmetlere zarar verebilecek olan faaliyetleri,

e) Kritik hizmetler: Bankanın, bir ya da daha fazla kritik fonksiyonunu gerçekleŐtiren iŐ birimlerine veya tüzel kişilere yönelik grup içinden veya dıŐından sağlanan hizmetleri,

f) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

g) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

Đ)  nlem planı: Bankanın, Kanun ve Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan koruyucu hükümlere uyumsuzluk nedeniyle veya sair suretle mali bünyesinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması hâlinde alınacak tedbirlerin önceden belirlenmesi maksadıyla, Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde hazırlayacağı planı,

h)  nlem planı tedbirleri: Mali bünyede bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması halinde önlem planı kapsamında alınacak tedbirleri,

ı) Temel faaliyet kolları: Banka için gelir, k rlılık ve marka değeri açısından önemli olan faaliyet kollarını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Önlem Planlarının Niteliği ve İçeriği

Önlem planlarının niteliği

MADDE 4 – (1) Önlem planları hazırlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

- Önlem planı, açık ve anlaşılır bir dilde hazırlanmalıdır.
- Önlem planındaki tanımlar ile açıklamalar anlaşılır ve tutarlı olmalıdır.
- Önlem planındaki varsayımlar ve değerlemeler detaylı bir şekilde açıklanmalıdır.
- Önlem planında atıf yapılan dokümanlar açıkça belirtilmelidir.
- Önlem planının içsel tutarlılığı sağlanmalıdır.

Önlem planında yer alması gereken bölümler

MADDE 5 – (1) Önlem planı asgari olarak aşağıdaki bölümleri içerir.

- Yönetici özeti,
- Yönetim süreçleri,
- Stratejik analiz,
- İletişim ve kamuya açıklama,
- Hazırlık önlemleri

(2) Birinci fıkranın (a) bendi, aynı fıkranın (b), (c), (ç) ve (d) bentlerindeki bölümlerin özetini, Kuruma sunulan bir önceki önlem planından sonra grupta veya önlem planında meydana gelen önemli değişiklikleri ve varsa bankanın hâkim ortağı ya da yurtdışındaki ortaklıkları tarafından muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca hazırlanan önlem planları ile bankanın hazırladığı önlem planı arasındaki bağlantılı hususlara ve bunların bankanın önlem planı üzerindeki etkilerine ilişkin bilgileri içerir.

Yönetim Süreçleri

MADDE 6 – (1) Yönetim süreçlerine ilişkin bölümde asgari olarak aşağıdaki hususlara yer verilir.

- Önlem planının hazırlanmasına yönelik olarak;
 - Önlem planının her bir bölümünün hazırlanmasından, uygulanmasından ve güncellenmesinden sorumlu kişilerin rol ve fonksiyonunu,
 - Önlem planının güncellenmesine ilişkin süreçleri ve bu süreçlere ilişkin açıklamaları,
 - Önlem planının, bankanın kurumsal yönetim ve risk yönetimi ile nasıl bütünleştirildiğine yönelik açıklamaları,
 - Bankanın iç denetim birimi tarafından yapılan değerlendirmeyi,
 - Banka yönetim kurulunun önlem planına ilişkin onayını içerir.
- Önlem planı tedbirlerinin zamanında uygulanmasına yönelik olarak;
 - Her bir önlem planı tedbirinin uygulanması sürecinde yer alacak kişilerin rol, fonksiyon ve sorumluluklarını,
 - Önlem planında belirlenen eşiklere ulaşılması halinde izlenecek karar alma süreçlerini ve bunların tamamlanma zamanını,
 - Kurumun en hızlı şekilde bilgilendirilmesine ilişkin işleyişi,
 - Önlem planının, göstergeler ve göstergeler ile ilişkili eşikler konusunda üst yönetimin bilgilendirilmesini de içerecek şekilde bankanın risk yönetimine ilişkin politika ve stratejileri ile nasıl bütünleştirildiğine yönelik açıklamaları,
 - Önlem planı tedbirlerinin alınmasını teminen karar mekanizmalarının zamanında ve güvenilir şekilde işlerliğinin sağlanmasına yönelik yönetim bilgi sistemlerinin oluşturulması süreçlerini içerir.

Stratejik analiz

MADDE 7–(1) Stratejik analize ilişkin bölüm asgari olarak aşağıdaki hususları içerir.

- a) Önlem planı içerisinde dikkate alınacak önemli tüzel kişiler,
- b) Banka ve önemli tüzel kişilere ilişkin önlem planında yer verilecek hususlar,
- c) Temel faaliyet kolları,
- ç) Kritik fonksiyonlar,
- d) Kritik hizmetler,
- e) Önlem planı tedbirleri,
- f) Etki analizi,
- g) Uygulanabilirlik değerlendirmeleri,
- ğ) Operasyonların sürekliliği.

Önlem planında dikkate alınacak önemli tüzel kişiler

MADDE 8 – (1) Bankanın mali durumu, faaliyetlerinin sürdürülebilirliği ve/veya finansal sistemin istikrarı ve bankanın önlem planında belirtilen tedbirlerin belirlenmesi ve uygulanması bakımından önem arz eden grup içerisindeki tüzel kişilerden ikinci fıkrada belirtilen nitelikleri haiz olanlar önlem planı kapsamında önemli tüzel kişi olarak dikkate alınır.

(2) Önemli tüzel kişilerin aşağıdaki özelliklerden asgari birini haiz olması gerekmektedir.

- a) Bankanın kârlılığına ya da fonlanmasına önemli ölçüde katkıda bulunması ya da varlık veya yükümlülüklerinde önemli paya sahip olması,
- b) Banka için kilit ticari faaliyetlerde bulunması,
- c) Bankanın kilit faaliyetlerini, risk veya idari fonksiyonlarını merkezi olarak gerçekleştiriyor olması,
- ç) Aşırı olumsuz senaryoda, bankanın mali bünyesinde bozulmaya yol açabilecek önemli riskler taşıması,
- d) Banka için büyük bir risk oluşturmadan elden çıkarılamaması veya tasfiye edilememesi,
- e) Finansal sistemin istikrarı için önem arz etmesi.

Banka ve önemli tüzel kişilere ilişkin önlem planında yer verilecek hususlar

MADDE 9 – (1) Banka ve önemli tüzel kişilerin iş ve risk stratejileri hakkında genel açıklama ile bunların faaliyette olduğu diğer ülkelerin listesini de içerecek şekilde iş modelleri ve iş planları açıklanır.

(2) Bankanın temel faaliyet kolları ile kritik fonksiyonları önemli tüzel kişiler ile eşleştirilir.

(3) Bankanın ve önemli tüzel kişilerin hukuki durumları ve mali yapıları açıklanır. Bu açıklamalarda asgari olarak aşağıda belirtilen grup içi bağlantılılıklara yer verilir.

- a) Mevcut olan tüm önemli grup içi riskler ve finansman ilişkileri, banka ve önemli tüzel kişiler arasında sermaye hareketleri, mevcut grup içi garantiler ve önlem planı tedbirinin uygulanması gerektiğinde devreye sokulacak grup içi garantiler,
- b) Gruptaki tüzel kişiler arasında yasal bağlayıcılığı olan anlaşmaları da kapsayacak şekilde yasal bağlantılılık,
- c) Merkezleştirilmiş bilgi teknolojisi fonksiyonları, hazine fonksiyonları, risk yönetimi fonksiyonları veya idari fonksiyonlar başta olmak üzere, bir tüzel kişide merkezleştirilmiş veya grubun faaliyetleri açısından önemli fonksiyonlar içeren operasyonel bağlantılılık.

(4) Banka ve önemli tüzel kişiler için asgari olarak aşağıdakileri içerecek şekilde dışsal bağlantılılıklar açıklanır.

a) Karşı taraflardan önemli alacaklar ve/veya karşı taraflara olan önemli yükümlülükler,

b) Banka ve önemli tüzel kişiler tarafından, finansal piyasaların diğer katılımcılarına sağlanan finansal ürünler ve hizmetler,

c) Banka ve önemli tüzel kişilere üçüncü kişiler tarafından sağlanan önemli hizmetler.

(5) Grup içinde yer almakla birlikte önemli tüzel kişi olarak önlem planında dikkate alınmayan tüzel kişilere ilişkin dikkate alınmama gerekçeleri açıklanır.

Temel faaliyet kolları

MADDE 10– (1) Önlem planı, bankanın temel faaliyet kollarının belirlenmesi sürecine ve ölçütlerine yönelik detaylı açıklamaları içerir.

(2) Temel faaliyet kollarının belirlenmesinde; bankanın organizasyon yapısı, kurumsal stratejisi, faaliyet koluyla yaratılan gelirin toplam gelirler içerisindeki payı, toplam varlıkları ve gelirleri, pazar payı, faaliyet kolunun büyüme beklentileri ve marka değeri gibi niteliksel ve niceliksel unsurlar dikkate alınır.

Kritik fonksiyonlar

MADDE 11– (1) Önlem planı, bankanın kritik fonksiyonlarının belirlenmesi sürecine ve ölçütlerine yönelik detaylı açıklamaları içerir.

(2) Kritik fonksiyonlarının belirlenmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

a) Fonksiyonun üçüncü taraflara yönelik olması,

b) Fonksiyonun sağlanamamasının üçüncü taraflar üzerinde önemli etkisi olması, bulaşma riski doğurması ve finansal sistemin istikrarını sekteye uğratması.

(3) Kritik fonksiyonlar belirlenirken üçüncü taraflar üzerindeki önemli etkinin değerlendirilmesinde asgari olarak aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Fonksiyonun türü,

b) Fonksiyon kapsamındaki işlemlerin hacmi ve sayısı,

c) Fonksiyonun sürdürülememesinden etkilenen gerçek/tüzel kişi sayısı,

ç) Fonksiyonun ikame edilebilirliği.

(4) Başka bir hizmet sağlayıcısından kolaylıkla, benzer içerik ve kalite ile kabul edilebilir bir maliyetle ve makul bir süre zarfında ikame edilebilen fonksiyonlar kritik olarak nitelendirilemez.

Kritik hizmetler

MADDE 12– (1) Bankanın kritik fonksiyonları gerçekleştirmek için aldığı hizmetin kritik olup olmadığının değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

a) Hizmetin verilememesi ya da kesintiye uğraması sonucunda hizmeti alan bankaca gerçekleştirilen kritik fonksiyonların sürdürülememesi veya önemli ölçüde kesintiye uğraması sonucunu doğurması,

b) Başka bir hizmet sağlayıcıdan kolaylıkla, benzer içerik ve kalite ile kabul edilebilir bir maliyetle ve makul bir süre zarfında ikame edilememesi.

Önlem planı tedbirleri

MADDE 13 – (1) Önlem planı tedbirleri, üçüncü bölümde yer alan önlem planı senaryoları dikkate alınarak bankanın mali bünyesinin korunmasına veya iyileştirilmesine katkıda bulunacak şekilde belirlenir. Banka bu tedbirleri, uygulanmaları halinde yaratabilecekleri etki ve uygulanabilirlik düzeylerini de içerecek şekilde açıklar.

(2) Önlem planı tedbirleri asgari olarak aşağıdakilerden oluşur.

a) Bankanın mali bünyesinin korunmasına veya iyileştirilmesine, temel faaliyetlerinin ve kritik fonksiyonlarının sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik özkaynak ve likidite tedbirleri,

b) İç ve dış kaynaklarla bankanın özkaynaklarının korunmasına yönelik tedbirler,

c) Bankanın yükümlülüklerini yerine getirmesi ve faaliyetlerini sürdürmesi için gerekli olan acil durum fonlama kaynaklarına erişmesine yönelik tedbirler,

ç) Aktif kalitesinin düzeltilmesine, maruz kalınan riskin ve kaldıraçın azaltılmasına veya faaliyet kollarının yeniden yapılandırılmasına yönelik tedbirler,

d) Yükümlülüklerin, herhangi bir temerrüt hali veya derecelendirme notu düşüşü gibi tetikleyici bir olaya yol açmaksızın ihtiyârî olarak yeniden yapılandırılmasına imkân tanıyan tedbirler.

Etki analizi

MADDE 14 – (1) Önlem planı, önlem planı tedbirlerine ilişkin etki analizini içerir.

(2) Etki analizinde uygulanacak önlem planı tedbirinin ilişkili olduğu temel faaliyet kollarının ve varlıkların değerinin belirlenmesine ilişkin süreçlerin detaylı açıklamasına yer verilir.

(3) Etki analizinde, uygulanacak önlem planı tedbirinin, bankanın ve önemli tüzel kişilerin ödeme gücüne, likidite pozisyonuna ve fonlama imkânlarına, kârlılığına ve faaliyetlerine yönelik beklenen etkisi değerlendirilir. Söz konusu değerlendirmede, grup içinde yer almakla birlikte önemli tüzel kişi olarak önlem planında dikkate alınmayan tüzel kişilerden önlem planı tedbirlerinden etkilenebilecek ya da önlem planı tedbirinin uygulamasına dâhil olabilecekler uygunluğu ölçüsünde açıkça belirlenir.

(4) Etki analizinde, her bir önlem planı tedbirinin bankanın kritik fonksiyonları, pay sahipleri, müşteriler ve karşı taraflar ile finansal sistem üzerindeki etkisi değerlendirilir.

(5) Bu madde kapsamında yapılacak etki analizlerinde kullanılan tüm varsayımlar ve değerlemeler detaylı bir şekilde açıklanır.

(6) Her bir önlem planı tedbiri için, tahmini uygulanma ve etkilerinin ortaya çıkma süreleri açıklanır.

Uygulanabilirlik değerlendirmeleri

MADDE 15 – (1) Her bir önlem planı tedbirinin uygulanabilirliği değerlendirilirken asgari olarak aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

a) Önlem planı tedbirinin uygulanmasından kaynaklanabilecek riskler, önlem planı tedbirleri ve benzer önlemlerin önceki uygulamaları sırasında edinilen tecrübeler de dikkate alınmak suretiyle değerlendirilir.

b) Önlem planı tedbirlerinin zamanında ve etkili şekilde uygulanmasına engel olabilecek önemli hususlar belirlenerek bunlara ilişkin olası çözüm yolları açıklanır. Bu hususlar belirlenirken bankanın hâkim ortağın veya grubun yapısından veya bunlar arasında yapılan anlaşmalardan kaynaklanan sebepler ile özkaynakların güçlendirilmesine veya bunlar arasındaki yükümlülüklerin geri ödenmesine mani olabilecek önemli fiili veya hukuki engellerin olup olmadığı değerlendirilir.

(2) Bu madde kapsamında önlem planı tedbirlerinin zamanında ve etkili şekilde uygulanmasına engel olabilecek hususlar, özellikle hukuki, operasyonel, finansal, iş riski ve itibar riski gibi faktörler dikkate alınarak değerlendirilir.

(3) Herhangi bir önlem planı tedbirinin uygulanmasının başka bir önlem planı tedbirinin uygulanabilirliğini olumsuz etkilemesi ihtimalinin olması durumunda bu durum önlem planında belirtilir.

Operasyonların sürekliliği

MADDE 16– (1) Önlem planında, her bir önlem planı tedbirinin uygulanması sırasında bankanın operasyonlarının sürekliliğinin ne şekilde sağlanacağına ilişkin asgari olarak aşağıdaki hususlar değerlendirilir.

a) İlgili finansal piyasa altyapısına (ödeme, mutabakat ve takas sistemi gibi) erişimin sürekliliğini sağlayacak sistemler ve alınacak önlemler,

b) Banka ve önemli tüzel kişilerin operasyonlarının (bilgi sistemleri, destek hizmetleri, insan kaynakları gibi) sürekliliğini sağlayacak sistemler ve alınacak önlemler.

İletişim ve kamuya açıklama

MADDE 17 – (1) Önlem planı, önlem planı tedbirinin uygulanması halinde ilgili tedbire özgü dikkate alınacak iletişim ve kamuya açıklama süreçlerini içerir. Bahse konu süreçler asgari olarak aşağıdaki hususları içerecek şekilde açıklanır.

a) Banka içi iletişim,

b) Uygun olduğu ölçüde, pay sahipleri ve diğer yatırımcılar, ilgili otoriteler, karşı taraflar, finansal piyasalar ve mudilerle iletişimi içerecek şekilde banka dışı taraflar ile iletişim,

c) Piyasada ortaya çıkabilecek olumsuz tepkilerin yönetilmesine ilişkin belirlenen stratejiler,

ç) İletişimin ve kamuya açıklamanın ne şekilde ve ne zaman yapılacağına ilişkin açıklama,

d) Önlem planı tedbirlerinin özel bir iletişim gerekliliği yaratıp yaratmayacağına ilişkin değerlendirme.

(2) Bu madde kapsamında gerçekleştirilecek iletişim ve kamuya açıklama faaliyetlerinde itibar riski başta olmak üzere doğabilecek her türlü risk dikkate alınır.

Hazırlık önlemleri

MADDE 18 –(1) Önlem planı, önlem planı tedbirlerinin zamanında uygulanması ve etkinliğinin artırılması için alınması gereken hazırlık önlemlerinin analizini, bunların uygulanması için gerekli zamanı ve bu önlemlerin uygulanmasına engel olabilecek hususlara yönelik tedbirleri içerir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Önlem Planı Senaryoları

Önlem planı senaryoları ve senaryo analizine ilişkin esaslar

MADDE 19- (1) Önlem planı tedbirlerinin geçerliliğinin ve uygulanabilirliğinin farklı stres koşulları altında değişebileceği dikkate alınarak, önlem planının yeterliliği, etkinliği, etkisi ve uygulanabilirliği, önlem planı senaryoları çerçevesinde test edilir.

(2) Önlem planı senaryoları; sistemik senaryo, bankaya özgü senaryo ve birleşik senaryo olmak üzere asgari olarak üç senaryodan oluşur. Senaryo sayısı, bankanın iş modeli, büyüklüğü, diğer kuruluşlar ve finansal sistemle olan bağlantılılıkları ve fonlama modeli ile uyumlu olacak şekilde belirlenir. Söz konusu senaryolar aşağıdaki olayları kapsar.

a) Finansal sistem veya reel ekonomi üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabilecek sistemik olaylar,

b) Banka açısından olumsuz sonuçlar doğurabilecek bankaya özgü olaylar,

c) Aynı anda ve etkileşimli olarak ortaya çıkacak sistemik ve bankaya özgü olayların kombinasyonu.

(3) Senaryolar, bankanın kırılabilirlikleri ve zayıflıkları dikkate alınarak, bankanın iş ve fonlama modeli, faaliyetleri ve yapısı, büyüklüğü veya diğer kuruluşlar ve finansal sistemle olan bağlantılılıklarını da içerecek şekilde oluşturulur.

(4) Senaryolarda öngörülen olaylar, önlem planındaki tedbirlerin zamanında alınmaması durumunda bankanın faaliyetlerini sürdüremeyecek noktaya gelmesi sonucunu doğuracak nitelikte olmalıdır. Bankanın faaliyetlerini sürdüremeyecek noktaya gelmesinin tespitinde ters stres testi sonuçları ile likidite yaşam süresi analizleri de dikkate alınmalıdır.

(5) Senaryolardaki olaylar, istisnai fakat gerçekleşebilir nitelikte olmalıdır.

(6) Her bir senaryo için öngörülen stresin, ilgili önlem planı göstergeleri üzerindeki etkisi; göstergelerin stres koşulları altında nasıl değiştiği gösterilmek suretiyle açıklanır. Seçilen göstergelerin veya bunlara ilişkin belirlenen eşiklerin senaryo çerçevesinde önlem planı tedbirlerini uygulamak üzere bankanın yeterince zamanı olacak şekilde belirlenip belirlenmediği test edilir.

(7) Her bir senaryoda, uygulanacak önlem planı tedbirleri ve bunların uygulanma sırası açıklanır ve seçilen tedbirlerin bankanın mali durumunun düzeltilmesi bakımından uygun tedbirler olduğu gösterilir. Banka, önlem planı tedbirlerinin uygulanabilirliğini, tedbirler arasındaki bağımlılıklar, içsel kaynak sınırları ve dışsal faktörler kapsamında değerlendirir.

(8) Her bir senaryo için yapılacak analizde, ilgili senaryoda öngörülen olayların, asgari olarak, bankanın özkaynağı, likiditesi, kârlılığı, risk profili, iş modeli, operasyonları (ödeme, mutabakat ve takas sistemlerini de içerecek şekilde), temel faaliyet kolları, kritik fonksiyonları ve itibarı üzerindeki etkilerine yer verilir.

Sistemik olaylar

MADDE 20- (1) Sistemik olaylar ile ilgili senaryolar oluşturulurken ilgisine göre asgari olarak aşağıdaki olaylar dikkate alınır.

- a) Finansal istikrar üzerinde etkili olan karşı taraflardan birinin veya birkaçının faaliyetlerinin önemli ölçüde sekteye uğraması veya sona ermesi,
- b) Bankalararası para piyasasındaki likiditenin azalması,
- c) Bir veya birkaç piyasada varlık fiyatlarında oluşan olumsuz hareketler,
- ç) Ülke riskindeki artış ve bankanın faaliyetlerinin yoğunlaştığı ülkelerden önemli ölçüde sermaye çıkışı,
- d) Makroekonomik koşullardaki bozulma,
- e) Global koşullardaki bozulmanın ülke ekonomisi üzerindeki olumsuz etkileri.

Bankaya özgü olaylar

MADDE 21- (1) Bankaya özgü senaryolar oluşturulurken asgari olarak aşağıdaki olaylar dikkate alınır.

- a) Bankanın önemli ölçüde etkilenebileceği şekilde karşı tarafların temerrüdü, faaliyetlerinin önemli ölçüde sekteye uğraması veya sona ermesi,
- b) Bankanın veya hâkim ortağının itibarının zedelenmesi,
- c) Hızlı ve/veya yüksek tutarda likidite çıkışı,
- ç) Bankanın yüksek tutarda riskinin bulunduğu varlık fiyatlarında olumsuz hareketler,
- d) Yüksek kredi zararları,
- e) Yüksek faaliyet zararları.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Önlem Planı Göstergeleri

Önlem planı göstergelerinin içeriği

MADDE 22- (1) Banka, önlem planı tedbirlerinin alınmasını sağlamak üzere niceliksel ve niteliksel göstergeler ve bu göstergelerle ilişkili eşikler belirler. Belirlenen eşikler önlem planının uygulanmasına yönelik kararın alınacağı aşamayı gösterir. Eşikler ile eşiklerin aşılması durumunda uygulanacak önlem planı tedbirleri eşleştirilir.

(2) Önlem planı göstergeleri ve bunlara ilişkin eşikler, banka tarafından asgari olarak EK-1'de yer alan Önlem Planında Asgari Olarak Kullanılması Öngörülen Göstergeleri içerecek şekilde aşağıdaki başlıklar altında belirlenir.

- a) Özkaynak göstergeleri,
- b) Likidite göstergeleri,
- c) Kârlılık göstergeleri,
- ç) Aktif kalitesi göstergeleri,
- d) Piyasa bazlı göstergeler,
- e) Makroekonomik göstergeler.

(3) Banka, gerek görmesi halinde ikinci fıkrada belirtilen asgari göstergelere ilave olarak EK-1'de yer alan Önlem Planında Kullanılabilecek İlave Göstergeler veya kendi belirleyeceği diğer göstergeleri de içerecek şekilde gösterge ve eşik belirleyebilir.

(4) Önlem planı göstergeleri aşağıdaki özellikleri haiz olmalıdır.

a) Bankanın iş modeli ve stratejisi ile uyumlu ve risk profili açısından yeterli olmalıdır.
b) Bankanın mali durumunu etkileme olasılığı yüksek olan temel kırılma noktaları ile ilişkili olmalıdır.

c) Bankanın büyüklüğü ve karmaşıklığına uygun olmalıdır. Gösterge sayısı, birden fazla alandaki kötüleşmeyi gösterecek yeterlilikte, bankaca kontrol edilebilir ve yönetilebilir düzeyde olmalıdır.

ç) Bankanın politikaları, süreçleri, sistemleri, risk yönetim çerçevesi, likidite ve sermaye planlamaları, iş sürekliliği planı, kurumsal yönetim çerçevesi ve içsel karar mekanizmaları ile uyumlu olmalıdır.

(5) Niceliksel göstergelerin hangi seviyede olduğu hususunda banka üst yönetiminin bilgilendirilmesi amacıyla ilgili göstergelere ilişkin önem derecesi artan kademeler belirlenebilir.

(6) Eşikler, yasal sınırlardan daha ihtiyatlı bir düzeyde belirlenir. Eşiklerin aşılması halinde tedbirlerin zamanında alınmasını sağlayacak şekilde eşiklerin nasıl belirlendiği açıklanır. Eşiklerin ne ölçüde aşıldığı ve aşımın gerçekleşme hızı dikkate alınır.

(7) Önlem planı göstergeleri ile eşikler, asgari yılda bir kez olmak üzere ve gerekli oldukça gözden geçirilir.

(8) Göstergeler, bankanın mali durumunu düzeltecek nitelikteki önlemlerin gecikmeksizin alınmasına imkân tanıyacak şekilde sürekli olarak izlenir.

(9) Bankanın bilgi sistemleri, göstergelerin kolay ve düzenli olarak izlenmesine uygun olmalı ve Kurumun talep etmesi halinde göstergelerin düzeyinin gecikmeksizin Kuruma gönderilmesine imkân vermelidir.

Özkaynak göstergeleri

MADDE 23 – (1) Özkaynak göstergeleri, özkaynakların niteliğinde ve niceliğinde mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek önemli ölçüdeki kötüleşmeleri saptayacak şekilde belirlenir.

(2) Özkaynak göstergeleri belirlenirken, özkaynaklarının korunmasını veya iyileştirilmesini sağlayan bazı önlemlerin alınmasının uzun zaman gerektirebileceği ya da bu

önlemlerin piyasaya ve diğer koşullara olan duyarlılığının daha yüksek olabileceği dikkate alınır. Bunların sağlanması için özellikle özkaynak hesaplamasına dâhil edilen borçlanma araçlarının vadelerini de esas alan geleceğe yönelik tahminler dikkate alınır.

(3) Özkaynak göstergelerine ilişkin eşikler, bankanın risk profili ile bankaya özgü durumlar dikkate alınarak belirlenir.

Likidite göstergeleri

MADDE 24- (1) Likidite göstergeleri;

a) Bankanın mevcut durumda veya gelecekteki likidite ve fonlama ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik kapasitesini olumsuz yönde etkileyebilecek mevcut veya potansiyel durumları saptayacak,

b) Bankanın kısa ve uzun vadeli likidite ve fonlama ihtiyaçları ile toptan fonlama piyasalarına ve mevduata olan bağımlılığını önemli para birimleri bazında ortaya koyacak,

c) Bilanço dışı işlemlerden veya bankanın taraf olduğu sözleşmelerden kaynaklanabilecek likidite ihtiyaçları gibi potansiyel likidite ve fonlama ihtiyaçlarını ortaya koyacak şekilde belirlenir.

(2) Likidite göstergelerine ilişkin eşikler, bankaya özgü durumlar nedeniyle bankanın likidite pozisyonunun olası değişim hızı ve bankanın risk profili göz önünde bulundurulmak suretiyle belirlenir.

Kârlılık göstergeleri

MADDE 25 - (1) Kârlılık göstergeleri, bankanın kârlılığının azalması sonucunda mali durumunda hızlı bir kötüleşmeye neden olacak durumları yansıtacak şekilde belirlenir.

(2) Kârlılık göstergeleri belirlenirken, bankanın kâr/zarar durumunda önemli etki yaratabilecek mevzuata uyumsuzluk, içsel ve dışsal usulsüzlük gibi operasyonel risk kaynaklı zararlar da dikkate alınır.

Aktif kalitesi göstergeleri

MADDE 26 - (1) Aktif kalitesi göstergeleri, bankanın aktif kalitesinin zaman içindeki gelişimini değerlendirmeye ve izlemeye imkân verecek şekilde belirlenir.

(2) Aktif kalitesi göstergeleri, bilanço dışı işlemlerin aktif kalitesi üzerindeki etkisini de içerir.

Piyasa bazlı göstergeler

MADDE 27 - (1) Piyasa bazlı göstergeler, piyasa katılımcılarının bankanın mali durumunda, finansman kaynaklarına erişimini engelleyecek hızda bir bozulmanın olabileceğine yönelik beklentilerini yansıtacak şekilde belirlenir.

Makroekonomik göstergeler

MADDE 28 - (1) Makroekonomik göstergeler, bankanın faaliyetlerinin, alacaklarının veya fonlama kaynaklarının yoğunlaştığı ülkelerdeki veya sektörlerdeki ekonomik koşulların bozulmasını yansıtacak şekilde belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bildirim yükümlülüğü

MADDE 29- (1) Yıl sonları itibarıyla hazırlanacak önlem planları, takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar Kuruma gönderilir. İhtiyaç duyulması halinde, Kurum önlem planının hazırlanma ve bildirim tarihini değiştirebilir.

(2) Önlem planı tedbirlerinde değişiklik gerektiren önemli gelişmelerin ortaya çıkması halinde önlem planı güncellenerek ivedilikle Kuruma gönderilir.

(3) Önlem planlarının yeterliliği, Kurum tarafından değerlendirilir ve gerek görülmesi halinde önlem planları, Kurumca belirlenecek süre içerisinde yeniden hazırlanıp Kuruma gönderilir.

(4) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtilen değerlendirmeye esas teşkil eden iç denetim raporu önlem planı ekinde Kuruma gönderilir.

(5) Önlem planı göstergelerine ilişkin eşik değerlerin yakın zamanda aşılma ihtimalinin bulunması veya aşılması halinde, bu durum ve sebebi ivedilikle Kuruma bildirilir. Yapılacak bildirimde, alınmış veya alınacak olan önlem planı tedbirleri ile varsa önlem planında yer almayan alınmış veya alınacak olan ilave tedbirlere yer verilir. Önlem planında yer almakla birlikte uygulanmayacak olan tedbirlerin bulunması halinde, bunların uygulanmama gerekçelerine yer verilir.

Yürürlük

MADDE 30- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

EK- 1

Önlem Planında Asgari olarak Kullanılması Öngörülen Göstergeler

Önlem Planında Asgari olarak Kullanılması Öngörülen Göstergeler
1) Özkaynak Göstergeleri
a) Çekirdek sermaye yeterliliği oranı
b) Sermaye yeterliliği standart oranı
c) Kaldıraç oranı
2) Likidite Göstergeleri
a) Likidite karşılama oranı
b) Net istikrarlı fonlama oranı
c) Toptan fonlama maliyeti
3) Karlılık Göstergeleri
a) Aktif karlılığı veya özkaynak kârlılığı
b) Önemli faaliyet zararları
4) Aktif Kalitesi Göstergeleri
a) Brüt donuk alacaklar/toplam alacaklar (Takibe dönüşüm oranı)
b) Karşılık ayırma oranı (Donuk alacak karşılıkları/toplam donuk alacaklar)
5) Piyasa Bazlı Göstergeler
a) Derecelendirme notundaki olumsuz gelişmeler
b) CDS primi
c) Hisse fiyatındaki değişimler
6) Makroekonomik Göstergeler
a) Gayri safi yurtiçi hasıladaki değişimler
b) Ülke risk primi

Önlem Planında Kullanılabilecek İlave Göstergeler

Önlem Planında Kullanılabilecek İlave Göstergeler
1) Özkaynak Göstergeleri
a) Yedek akçeler/ toplam özkaynaklar
b) Önemli karşı tarafların mali durumu hakkındaki olumsuz bilgiler
2) Likidite Göstergeleri
a) Likidite ve fonlama kaynaklarında yoğunlaşma
b) Toplam fonlama maliyeti
c) Toptan fonlamanın ortalama vadesi
ç) Vade uyumsuzluğu
d) Teminata konu edilmemiş varlıklar
3) Karlılık Göstergeleri
a) Maliyet-gelir oranı (Faaliyet giderleri/ Faaliyet gelirleri)
b) Net faiz marjı
4) Aktif Kalitesi Göstergeleri
a) Net donuk alacaklar/özkaynak
b) Brüt donuk alacaklar artış oranı
c) Finansal varlıklara ilişkin değer düşüklüğü karşılığı artış oranı
ç) Önemli coğrafi bölgelerdeki veya sektörlerdeki yoğunlaşmalara göre donuk alacaklar
d) Yeniden yapılandırılan alacaklar/toplam alacaklar
5) Piyasa Bazlı Göstergeler
a) Piyasa değeri/defter değeri
b) İtibar riski
6) Makroekonomik Göstergeler
a) Ülke derecelendirme notundaki olumsuz gelişmeler
b) İşsizlik oranı

SİSTEMİK ÖNEMLİ BANKALARCA HAZIRLANACAK ÖNLEM PLANLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK TASLAĞI

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, Finansal İstikrar Komitesinin (Financial Stability Board) 2011 yılı Kasım ayında gerçekleştirilen G-20 toplantısında alınan karara istinaden, 15 Ekim 2014 tarihinde nihai halini yayımladığı “*Finansal Kurumlarda Etkin Çözümleme Rejimleri İçin Temel Prensipler*” (Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions) dokümanı ile Avrupa Birliği’nin 15 Mayıs 2014 tarihli “*Banka Kurtarma ve Çözümleme Direktifi*” (Bank Recovery and Resolution Directive –BRRD, Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council) dokümanında yer alan usul ve esaslar gözetilerek, bankaların ve Kurumumuz uygulamalarının uluslararası en iyi uygulamalara uyumunun sağlanması ile bankaların mali bünyelerinde herhangi bir sorun mevcut değil iken ileride oluşabilecek muhtemel sorunları öngörüp bu durumlara ilişkin olası önlemleri önceden belirlemek suretiyle daha etkin bir gözetim ve denetim sürecinin oluşturulması amaçları ile “25 Şubat 2020 tarih ve 31050 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7222 sayılı Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununa Bankalarca hazırlanacak önlem planı başlıklı 66/A maddesi eklenmiştir.

Söz konusu madde ile Kurulca sistemik önemli olarak belirlenen bankaların, Kanun ve Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan koruyucu hükümlere uyumsuzluk nedeniyle veya sair suretle mali bünyelerinde bozulma yaratacak hâllerden herhangi birinin görülmesi veya görülme ihtimalinin ortaya çıkması hâlinde alınacak tedbirlerin önceden belirlenmesi maksadıyla, Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde önlem planı hazırlamaları ve Kuruma göndermeleri yükümlülüğü getirilmiştir.

Bu kapsamda, bahse konu önlem planlarının hazırlanmasına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla, temel olarak Avrupa Birliği’nin 23 Mart 2016 tarihli “*Commission Delegated Regulation (EU) 2016/1075*” direktifi, bu direktife dayanılarak Avrupa Bankacılık Otoritesi (European Banking Authority- EBA) tarafından çıkarılan rehberler ile diğer bazı ülke örnekleri incelenerek “**Sistemik Önemli Bankalarca Hazırlanacak Önlem Planlarına İlişkin Yönetmelik Taslağı**” (Taslak Yönetmelik) hazırlanmıştır. Taslak Yönetmelik kapsamında temel olarak;

- Önlem planlarının niteliğine ve içeriğine,
- Önlem planlarının her türlü stres koşuluna uygun olup olmadığının test edilmesi amacıyla kullanılacak senaryolar ve senaryo analizlerine,

- Önlem planı tedbirlerinin alınmasını sağlamak üzere belirlenecek göstergelere ve bu göstergelerle ilişkili eşiklere,
- Önlem planları kapsamında Kuruma yapılacak bildirimlere

ilişkin hususlara açıklık getirilmesi amaçlanmaktadır.